6. Concrete vragen aan het college en de raad

Onderstaande vragen kunnen worden gebruikt voor schriftelijke vragen, een technische sessie, commissiebehandeling of bespreking met de fractievoorzitters.

Juridische grondslag en status

1. Kan het college per materiële wijziging aangeven op welke bepaling van de thans geldende Jeugdwet de gekozen werkwijze berust?

De wijzigingen in artikel 6 zijn vooral bedoeld om duidelijker vast te leggen hoe de gemeente onderzoekt welke hulp een jeugdige of gezin nodig heeft. De Jeugdwet verplicht gemeenten al om zorgvuldig onderzoek te doen en maatwerk te bieden. De nieuwe verordening werkt deze bestaande verplichtingen verder uit. Het gebruik van het Regionaal Ondersteuningsplan (ROP) en de afspraken over wat daarin moet worden opgenomen is een keuze van alle Friese gemeenten om ervoor te zorgen dat onderzoeken op dezelfde manier worden uitgevoerd en dat voor inwoners duidelijk is hoe een besluit over jeugdhulp tot stand komt.

2. Welke onderdelen van de verordening zijn bedoeld als voorbereiding op toekomstige landelijke wetswijzigingen, waaronder de Wet reikwijdte Jeugdwet?

In de verordening zijn geen regels opgenomen die alleen bedoeld zijn voor een toekomstige wetswijziging. Wel sluiten verschillende onderdelen aan bij de ontwikkelingen in de jeugdhulp. Daarbij wordt eerst gekeken naar wat jeugdigen, ouders en hun omgeving zelf kunnen doen, welke hulp vanuit het netwerk mogelijk is en welke algemene ondersteuning beschikbaar is. Pas als dat niet voldoende is, wordt beoordeeld of specialistische jeugdhulp nodig is.

- **Gebiedsteam als belangrijke lokale toegang:** artikelen 5 en 6 geven het gebiedsteam een centrale rol bij het verhelderen en onderzoeken van de ondersteuningsbehoefte. Het landelijke voorstel wil iedere gemeente verplichten een laagdrempelig lokaal team te organiseren.
- **Brede blik op het gezin:** artikel 6 kijkt niet alleen naar de jeugdhulpvraag, maar ook naar gezinssituatie, sociaal netwerk en andere voorzieningen. Ook het wetsvoorstel verlangt van lokale teams een brede blik op wat er binnen het gezin en andere leefdomeinen speelt.
- **Eerst lichtere en eigen oplossingen onderzoeken:** artikelen 7 en 8 regelen uitgebreid de beoordeling van eigen kracht, gebruikelijke hulp, sociaal netwerk, andere voorzieningen en algemene voorzieningen voordat een individuele voorziening wordt verstrekt. Het wetsvoorstel zet eveneens in op lichte hulp waar mogelijk en zwaardere jeugdhulp waar nodig.
- **Afschaling en uitstroom:** in het ROP moet volgens artikel 6 een perspectief op afschaling en uitstroom worden opgenomen. Ook landelijk wordt nadrukkelijker gestuurd op passende inzet en afbouw van jeugdhulp.
- **Samenwerking met andere domeinen:** hoofdstuk 7 regelt samenwerking met onder meer zorgverzekeraars, gecertificeerde instellingen, onderwijs, Veilig Thuis, Wmo en werk en inkomen. Versterking van die domeinoverstijgende samenwerking, waaronder met scholen en huis- en jeugdartsen, is eveneens onderdeel van het landelijke wetsvoorstel.

3. Is extern juridisch getoetst of de verordening geen bevoegdheden vooruit neemt waarvoor de wettelijke grondslag nog niet in werking is? Zo ja, kan die toets aan de raad worden verstrekt?

Bij de totstandkoming van de Verordening Jeugdhulp 2026 heeft interne juridische en inhoudelijke afstemming plaatsgevonden met de jurist en de adviseur sociaal domein van de Dienst Noardwest Fryslân en met de jurist van de gemeente Harlingen. Er is geen afzonderlijke juridische toets door een externe partij uitgevoerd. Een externe juridische toets of een daarop gebaseerd rapport is daarom niet beschikbaar om aan de raad te verstrekken.

4. Welke aanpassing van de verordening verwacht het college na inwerkingtreding van nieuwe landelijke wet- en regelgeving vanaf 2027?

Op dit moment verwachten we geen grote veranderingen in de verordening. Als landelijke wetten veranderen, kan het nodig zijn om sommige regels aan te passen. De verordening 2026 sluit al zoveel mogelijk aan bij de richting van deze landelijke ontwikkelingen. Daarbij wordt eerst gekeken wat een jeugdige, ouders en hun omgeving zelf kunnen doen en welke ondersteuning al beschikbaar is. Als dat niet voldoende is, kan jeugdhulp worden ingezet.

Gebiedsteam en deskundigheid

5. Welke formele bevoegdheden en mandaten krijgt het gebiedsteam precies bij melding, onderzoek, spoed, ROP en herbeoordeling?

Het gebiedsteam krijgt in de nieuwe verordening een belangrijke rol bij het beoordelen van hulpvragen van jeugdigen en gezinnen.

Concreet betekent dit dat het gebiedsteam:

- de melding van een hulpvraag ontvangt;
- samen met ouders en jeugdigen onderzoekt welke ondersteuning nodig is;
- kijkt welke oplossingen ouders, het gezin of het netwerk zelf kunnen bieden;
- vastlegt wat uit het onderzoek naar voren komt in een ondersteuningsplan (ROP);
- in spoedsituaties direct tijdelijke hulp kan regelen in afwachting van een definitief besluit.

Het gebiedsteam begeleidt daarmee het proces van melding tot advies over passende ondersteuning.

Belangrijk is wel dat de formele besluitvorming over het toekennen, wijzigen of beëindigen van jeugdhulp bij het college van burgemeester en wethouders blijft liggen. Het gebiedsteam onderzoekt, adviseert en ondersteunt, maar het college blijft verantwoordelijk voor de uiteindelijke besluiten.

Omdat in de verordening niet precies staat welke bevoegdheden het gebiedsteam namens het college mag uitoefenen, is het uiteindelijk aan het college om duidelijk te maken welke taken formeel zijn gemandateerd aan het gebiedsteam en welke niet.

6. Welke minimale deskundigheid en beroepsregistraties zijn vereist binnen het gebiedsteam voor de beoordeling van psychische, psychiatrische, pedagogische en veiligheidsproblematiek?

Voor jeugdhulpverleners die specialistische ondersteuning bieden, gelden opleidingseisen en verplichte registraties, zoals in het SKJ- of BIG-register. Voor medewerkers van het gebiedsteam gelden deze registratie-eisen ook. Voor medewerkers van het gebiedsteam staan niet alle functies opgenomen in de verordening. Wel moeten medewerkers van het gebiedsteam voldoende kennis en ervaring hebben om gezinnen te ondersteunen, hulpvragen te onderzoeken en passende hulp te organiseren.

7. Hoe wordt een second opinion of onafhankelijke deskundige beoordeling georganiseerd wanneer ouders of professionals de analyse van het gebiedsteam betwisten?

Als de jeugdige en/of ouders het niet eens zijn met de analyse van het gebiedsteam, kan men een reactie laten opnemen in het ondersteuningsplan. De gemeente kan daarnaast extra deskundig advies vragen. Is de jeugdige en/of ouder het niet eens met het uiteindelijke besluit, dan kan men bezwaar maken.

Medische verwijzingen

8. Wat is de exacte beslisruimte van het college na verwijzing door huisarts, jeugdarts of medisch specialist?

Als een huisarts, jeugdarts of medisch specialist verwijst naar jeugdhulp, zorgt de gemeente ervoor dat deze hulp beschikbaar komt. Gaat het om een zorgaanbieder waarmee de gemeente een contract heeft, dan bepaalt de zorgaanbieder samen met het gezin welke hulp nodig is, hoe vaak deze wordt ingezet en hoelang de ondersteuning duurt.

Wanneer een verwijzing wordt gedaan naar een zorgaanbieder waarmee de gemeente geen contract heeft, beoordeelt de gemeente eerst of deze aanbieder in de situatie van de jeugdige nodig en passend is. De gemeente kan dan afwegen of deze aanbieder wordt ingezet of dat vergelijkbare hulp op een andere manier beschikbaar is.

Als de hulp wordt toegekend, legt de gemeente dit vast in een officieel besluit (beschikking). De zorgaanbieder blijft vervolgens verantwoordelijk voor de inhoud van de hulp en maakt samen met het gezin afspraken over de uitvoering daarvan.

9. Hoe wordt gehandeld wanneer een medische verwijzer specialistische of niet-gecontracteerde hulp noodzakelijk acht en het college/gebiedsteam een andere oplossing passend vindt?

Vindt een huisarts, jeugdarts of medisch specialist dat jeugdhulp nodig is, dan volgt de gemeente die verwijzing meestal. Gaat het om een niet-gecontracteerde aanbieder, dan beoordeelt de gemeente nog wel of die aanbieder noodzakelijk en passend is. Zijn de

gemeente en de verwijzer het niet eens, dan moet de gemeente haar besluit goed uitleggen. Tegen dat besluit kunnen ouders bezwaar maken.

10. Hoe wordt geborgd dat gemeentelijke contract- en budgetafspraken niet in strijd komen met professionele standaarden?

De gemeente mag niet alleen naar de kosten kijken. In de verordening staat dat tarieven en contracten moeten aansluiten bij goede en veilige jeugdhulp. Ook moeten hulpverleners aan professionele kwaliteitseisen voldoen en, waar nodig, geregistreerd zijn in een beroepsregister. Zo wordt geprobeerd te voorkomen dat financiële afspraken ten koste gaan van de kwaliteit van de hulp.

ROP, privacy en dossier

11. Welke persoonsgegevens en gezondheidsgegevens worden standaard in het ROP verwerkt?

In het Regionaal Ondersteuningsplan (ROP) worden alleen de gegevens opgenomen die nodig zijn om te beoordelen welke hulp een jeugdige of gezin nodig heeft. Dit kunnen bijvoorbeeld gegevens zijn over de hulpvraag, de thuissituatie, de ontwikkeling van het kind en eventuele gezondheids- of gedragsproblemen die relevant zijn voor de ondersteuning. Ook worden afspraken vastgelegd over de doelen van de hulp en hoe wordt gewerkt aan vermindering of afronding van de ondersteuning. Persoons- en gezondheidsgegevens mogen alleen worden gebruikt als dat noodzakelijk is en moeten zorgvuldig worden verwerkt volgens de regels van de Jeugdwet en de AVG.

12. Welke gegevens uit medische dossiers worden nooit in het ROP opgenomen tenzij dit aantoonbaar noodzakelijk is?

Deze vraag staat m.i. beantwoord in vraag 11.

13. Wat gebeurt er met een aanvraag wanneer een ouder of jeugdige geen instemming geeft voor informatie opvraag bij huisarts of behandelaar?

Een ouder of jeugdige is niet verplicht toestemming te geven voor het opvragen van informatie bij een huisarts, behandelaar of andere betrokken professional. De gemeente kan deze informatie alleen opvragen met toestemming van de ouder of jeugdige.

Wanneer door ouder of jeugdige geen toestemming wordt gegeven, beoordeelt de gemeente de aanvraag op basis van de informatie die wel beschikbaar is. Daarbij blijft de gemeente verplicht om zorgvuldig onderzoek te doen naar de hulpvraag en de noodzaak van ondersteuning.

Het niet geven van toestemming leidt dus niet automatisch tot een afwijzing van de aanvraag. Wel kan het voorkomen dat de gemeente door het ontbreken van relevante informatie onvoldoende kan vaststellen welke ondersteuning nodig is of aan de voorwaarden voor een individuele voorziening wordt voldaan. In dat geval kan de gemeente aanvullende informatie

vragen of, als de noodzaak van de gevraagde hulp onvoldoende kan worden vastgesteld, een aanvraag geheel of gedeeltelijk afwijzen.

14. Wie heeft toegang tot het ROP, hoe wordt logging geregeld en welke bewaartermijnen gelden?

De verordening bepaalt alleen dat er zorgvuldig moet worden omgegaan met persoonsgegevens, maar geeft geen duidelijke regeling voor toegangsrechten, logging of bewaartermijnen van het ROP. Hiervoor wordt verwezen naar de wettelijke regels uit de Jeugdwet, de AVG en het gemeentelijke privacy- en informatiebeheerbeleid.

15. Is voor deze nieuwe werkwijze een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (DPIA) uitgevoerd of geactualiseerd?

Het Regionaal Ondersteuningsplan (ROP 2.0) wordt in Friesland gebruikt om onderzoek, ondersteuning en jeugdhulp goed op elkaar af te stemmen. In dit plan kunnen persoonsgegevens van jeugdigen en gezinnen worden vastgelegd.

We hebben niet kunnen vaststellen of hiervoor een aparte privacytoets (DPIA) openbaar is gemaakt. Een DPIA is een onderzoek naar privacyrisico's en de maatregelen die worden genomen om persoonsgegevens te beschermen.

Omdat in het ROP gevoelige persoonsgegevens worden verwerkt, mag verwacht worden dat privacy en gegevensbescherming zijn meegewogen. Uit de openbaar beschikbare informatie blijkt echter niet of hiervoor een aparte DPIA is uitgevoerd en of deze op regionaal of gemeentelijk niveau is vastgesteld.

Rechtspositie jeugdige en ouders

16. Hoe worden jeugdigen en ouders actief geïnformeerd over cliëntondersteuning, vertrouwenspersoon, inzage, correctie, zienswijze, bezwaar en beroep?

De verordening beschrijft hoe ouders en jongeren worden geïnformeerd over ondersteuning, hun rechten tijdens het onderzoek en de mogelijkheid om bezwaar te maken. Informatie over een vertrouwenspersoon en privacyrechten is niet apart geregeld in de verordening, maar volgt uit de landelijke wetgeving.

17. Hoe wordt de zelfstandige stem van de jeugdige vastgelegd en gewogen?

De gemeente bespreekt de hulpvraag niet alleen met ouders, maar ook met de jeugdige zelf. Daarbij wordt gekeken naar wat de jeugdige belangrijk vindt, welke wensen er zijn en hoe de jeugdige de situatie ervaart. Deze informatie wordt meegenomen bij het onderzoek en het opstellen van het Regionaal Ondersteuningsplan (ROP). De jeugdige krijgt bovendien de mogelijkheid om op dit plan te reageren. Opmerkingen en aanvullingen kunnen aan het plan worden toegevoegd.

De verordening schrijft niet precies voor hoeveel gewicht aan de mening van een jeugdige wordt gegeven. Wel volgt uit de Jeugdwet dat rekening moet worden gehouden met de leeftijd en ontwikkeling van de jeugdige.

18. Wordt een inhoudelijk verschil van mening met het ROP zichtbaar opgenomen in dossier en beschikking?

Ja, ouders en jeugdigen kunnen hun reactie op het ROP laten opnemen in het dossier. Daardoor blijft zichtbaar dat zij het niet eens zijn met (een deel van) de analyse of voorgestelde hulp. De verordening verplicht echter niet dat dit verschil van mening apart in de beschikking wordt opgenomen, al moet de gemeente bij haar besluit wel rekening houden met de ingebrachte zienswijze.

19. Welke procedure geldt als ouders stellen dat feitelijke onjuistheden niet of onvoldoende zijn gecorrigeerd?

Als ouders en jeugdigen vinden dat er fouten staan in het ROP, kunt men vragen deze te corrigeren. De opmerkingen kunnen ook aan het dossier worden toegevoegd. De verordening bevat geen aparte klachten- of geschillenprocedure voor discussies over de inhoud van het ROP. Als ouders en jeugdigen van mening zijn dat een besluit is gebaseerd op onjuiste informatie, dan kunt men bezwaar maken tegen dat besluit.

Kwaliteit en raadstoezicht

20. Welke concrete kwaliteits- en outcomecriteria gelden voor gebiedsteam, aanbieders en GI's?

De verordening bepaalt dat hulp van goede kwaliteit moet zijn en dat met duidelijke doelen en resultaten wordt gewerkt. De verordening bevat echter geen concrete normen of streefpercentages voor het gebiedsteam, jeugdhulpaanbieders of gecertificeerde instellingen. Daar is een verordening niet voor bedoeld. Zulke afspraken worden meestal gemaakt in kwaliteitskaders, samenwerkingsafspraken en contracten.

21. Hoe vaak ontvangt de gemeenteraad een rapportage over toegang, wachttijden, afwijzingen, bezwaren, klachten, herbeoordelingen, uitstroom, continuïteit en kwaliteit?

De verordening bepaalt niet van wie de gemeenteraad deze rapportages ontvangt. Het ligt voor de hand dat het college hierover verantwoording aflegt aan de raad, maar de vorm, frequentie en bron van deze rapportages zijn niet in de verordening vastgelegd.

22. Wie beoordeelt of afschaling of beëindiging van zorg inhoudelijk verantwoord is?

Voordat jeugdhulp wordt afgeschaald of beëindigt, wordt gekeken of de doelen van de hulp zijn bereikt en of de jeugdige voldoende verder kan zonder deze ondersteuning. Hierbij worden de jeugdige, ouders, het gebiedsteam en de hulpverlener betrokken. De uiteindelijke

beslissing over het voortzetten, aanpassen of beëindigen van jeugdhulp wordt door de gemeente genomen.

23. Welke indicatoren maken zichtbaar of kostenbeheersing niet leidt tot onderbehandeling of zorgmijding?

Deze vraag heeft m.i. niets te maken met de verordening maar meer met sturing en monitoring. Het antwoord is: De verordening bevat geen specifieke indicatoren waarmee wordt gemeten of kostenbeheersing leidt tot onderbehandeling of zorgmijding. Ook zijn hierover geen rapportageverplichtingen opgenomen. In Harlingen wordt de raad wel periodiek geïnformeerd over ontwikkelingen binnen de jeugdhulp via monitoring en rapportages van het college. Daarbij wordt inzicht gegeven in het gebruik van jeugdhulp en relevante ontwikkelingen.

Financiën en uitvoering

24. Welke financiële effecten verwacht het college concreet van deze gewijzigde uitvoeringspraktijk?

In het raadsvoorstel wordt vermeld dat: Het vaststellen van de gewijzigde verordening heeft geen negatíeve financiële consequenties. De verordening leidt niet tot aanpassing van de begroting. Mogelijke financiële effecten van de gewijzigde uitvoeringspraktijk worden opgevangen binnen de bestaande budgetten van het sociaal domein.

25. Hoe verhoudt de mededeling dat de verordening geen begrotingsaanpassing vereist zich tot de omvangrijke wijzigingen in toegang, handhaving en herbeoordeling?

In het raadsvoorstel wordt vermeld dat: Mogelijke financiële effecten van de gewijzigde uitvoeringspraktijk worden opgevangen binnen de bestaande budgetten van het sociaal domein.

26. Wat zijn de verwachte personele en opleidingskosten voor het gebiedsteam?

De verordening zegt niets over de kosten van extra medewerkers of opleidingen voor het gebiedsteam. Wel krijgen medewerkers uitgebreidere taken bij onderzoek, verslaglegging en beoordeling van hulpvragen. Uit de verordening blijkt niet of hiervoor extra personeel of scholing nodig is en welke kosten daarmee gemoeid zijn.

27. Welke financiële drempels, plafonds of contractuele afspraken kunnen van invloed zijn op aard, omvang of duur van hulp?

De verordening kent geen individuele financiële plafonds voor inwoners, maar contractafspraken, PGB-regels, herbeoordelingen en de afweging van voorliggende oplossingen kunnen wel invloed hebben op de vorm, omvang en duur van de ondersteuning.

Participatie en proces

28. Welke participatie heeft plaatsgevonden bij de totstandkoming van deze verordening en waarom is dit niet zichtbaar ingevuld in het raadsvoorstel?

De "adviesvangers" van Zorgbelang hebben de verordening en de beleidsregels gelezen. Met de vragen:

* Zijn de begripsbepalingen goed genoeg uitgelegd?

* Is het proces wat beschreven staat te herkennen en te volgen?

Dit is per abuis niet vermeld in het Raadsvoorstel.

29. Zijn cliëntenraden, jongeren, ouders, ervaringsdeskundigen, huisartsen, jeugdartsen, ggz professionals, aanbieders en onderwijs betrokken? Welke adviezen zijn overgenomen of afgewezen?

De kernvraag van de adviesvangers was: Wordt de toegang tot passende jeugdhulp voor jongeren door deze verordening duidelijker, sneller, veiliger en laagdrempeliger?

Het antwoord daarop luidt: De bedoeling van de nieuwe verordening is dat je beter wordt betrokken bij beslissingen over hulp en dat duidelijker wordt welke ondersteuning nodig is. Of dit ook leidt tot snellere en makkelijker toegankelijke hulp, moet in de praktijk blijken.

Een andere vraag was of wij overwegen om een jongerenversie te maken van de verordening?

Het antwoord daarop luidt: Een verordening is een juridisch document en wordt daarom vaak geschreven in taal die niet voor iedereen makkelijk te begrijpen is. Daarnaast kost het enorm veel tijd en capaciteit om een verordening te maken waardoor andere belangrijke taken blijven liggen.

30. Waarom wordt het voorstel als geschikt voor hamerbehandeling beschouwd, gelet op de in de was/wordt-lijst genoemde grote wijziging in handhaving en de expliciet genoemde grotere gemeentelijke regie?

Uw agendacommissie heeft dit voorstel gedaan.

31. Is het college bereid vóór besluitvorming een technische/informatieve sessie te organiseren en de bovenstaande documenten en juridische onderbouwing aan de raad te verstrekken?

Deze vraag kan niet door mij beantwoord worden.